

12.11.2019

Älyverkkofoorum / 2. kokous

Aika: 4.11.2019 klo 13.00-16.00

Paikka: Energiavirasto,
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Neuvotteluhuone Monitoimi A

Osallistujat: Saajo Veli-Pekka (Energiavirasto, pj), Paananen Antti (Energiavirasto), Sääntti Jori (Energiavirasto), Taipale Olli (Energiavirasto, sihteeri), Lehtinen Suvi (Energiavirasto), Hautakangas Elina (TEM), Tatu Pahkala (TEM), Savolainen Kaija (Omakotiliitto), Lindroos Risto (Fingrid), Heinimäki Riina (ET), Lehto Ina (ET), Kuokkanen Pasi (ElFi), Almgren Matts (Kiinteistöliitto), Silokoski Marko (Paikallisvoima), Hurme Toivo (Paikallisvoima), Kaakkola Jukka (KKV)

Esiintyjät: Jarmo Partanen (LUT), Juha Forsström (VTT) ja Mikael Collan (LUT)

Kokousmuistio

1. Asialistan hyväksyminen

- Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

3. Älyverkkofoorumien asiantuntijakuuleminen ja keskustelu

- Älyverkkofoorumiin on kutsuttu kolme asiantuntijaa esittelemään näkemyksiä aiheesta Joustoa tukeva jakeluverkkoyhtiöiden sääntelymalli:
 - Professori Jarmo Partanen (LUT) piti esityksen aiheesta ”Jakeluverkkoyhtiöt ja markkinaehtoiset joustot”. Esitys on saatavilla viraston internet-sivuilta.
 - Partanen ehdotti sääntelymallin joustojen lisäämiseksi
 - tehotariffin perusrakenteen harmonisointi,
 - operatiivisten kustannusten ja investointien käsittelyn tasapuolistaaminen sääntelymallissa.
 - Lisäksi Partanen käsitteli esityksessään mikroverkkojen toimintamallien määrittelyä ja hyväksyntää, ja verkkoyhtiöiden lyhyen ohjausmahdollisuus-

12.11.2019

- den sallimista paikallistuotantotasolla sekä sähkömarkkinalain päivittämistä nykyhetkeen mm. ns. nollaliittymien irtisanomisen salliminen määrääjäksi.
- Esityksessä jälkeen käytiin keskustelua sähköautojen latauskustannusten skenaariosta, akustojen soveltuvuudesta toimitusvarmuuden ylläpitämiseksi mikroverkkoratkaisuissa ja akkujen kehityksestä sekä JVH:n ohjausroolista kulutusjoustossa.
- Erikoistutkija Juha Forsström (VTT) piti esityksen aiheesta "Jakeluverkkoyhtiöt, joustomarkkinat, ja säätelymalli". Esitys on saatavilla viraston internet sivuilta.
 - Forsström esitteli Euroopassa toteutettuja pilotteja ja niiden tuloksia. Kokemukset toteutetuista hankkeista ovat osoittaneet, että joustomarkkinoiden pitää perustua pitkiin joustosopimuksiin. Muuten tekniikan epävarmuus ja toteutuksen investoinnit vievät hyödyn hankkeilta.
 - Säätelymallia Forsströmin mielestä tulisi kehittää joustot paremmin huomioivaksi, kysyntäjoustot tulisi suunnata pullonkaulatilanteiden ratkaisemiseksi, joustosopimusten aikajänne tulisi asettaa pitkäksi (vähintään 5 vuotta) ja dynaamisen jakelutariffin tutkimista tulisi edistää.
 - Forsström mainitsi esityksen jälkeen valmistelleensa raportin säätelymallin kehittämiseksi. "Sähköverkkoyhtiöiden kustannusrakenneneutraali valvontamalli". Raportissa tutkitaan säätelymallin OPEX:n muuttamista CAPEX:n suuntaan. Raportti on saatavilla viraston internet sivuilta.
 - Esityksen jälkeen käytiin keskustelua "Sähköverkkoyhtiöiden kustannusrakenneneutraali valvontamalli" -raportista ja sen sisällöstä. Raportin mukaiselle uudelle kustannuskomponentille nähtiin kehitysmahdollisuuksia valvontamenetelmissä. Haasteena nähtiin työmäärä uudistuksessa, sillä valvonta olisi tällöin enemmän yhtiökohtaista ja vaatisi lisää resursseja verkkojen mallintamiseen menetelmissä.
 - Professori Mikael Collan (LUT) piti esityksen aiheesta "Kulutusjoustojen edistäminen valvontamenetelmien kautta". Esitys on saatavilla viraston nettisivuilta.
 - Esityksessään Collan esitteli verkkoon tehtävien myrskyvarmuusinvestointien ja toimitusvarmuuden yhteyttä kulutusjoustoihin. Asiakkailta tulisi Collanin mukaan kysyä halukkuutta joustaa toimitusvarmuuden suhteen. Collan viittasi joustavuuden lähteenä nykyisten vakuutusten kattavuuteen sähkökatkotilanteissa ja haja-asutusalueella laajasti, erityisesti maatalousalan yrityksissä, jo tapahtuneeseen sähkökatkoihin varautumiseen (aggregaatit). Lisäksi esityksessä todettiin maassa olevan satojatuhansia käyttöpaikkoja, joiden sähkönkäyttö on pientä tai olematonta, joiden haltijoilla Collan arvelee olevan joustohaluja..
 - Collan toi esille lisäksi, mikäli sähkökatkoihin jo ennalta varautuneilta käyttöpaikoilta (haltijoilta) ei kysytä heidän joustohalukkuudestaan sähkökatkojen suhteen, vaan myrskyvarmuusinvestointien kustannukset vyörytetään näille käyttöpaikoille kysymättä, tulevat nämä käyttöpaikat maksaneeksi varautumisen kahteen kertaan.

12.11.2019

- Esityksen jälkeen käytiin keskustelua siitä, miten vakuutukset nykyään korvaavat aiheutettuja haittoja sähkökatkotilanteissa. Lisäksi keskusteltiin toimitusvarmuuden eriytyemisestä eri asiakkaiden välillä ja epätasa-arvoisesta päätäntävällästä asiakastarpeiden kartoittamisessa sekä kehittyneiden teknologioiden hyödyntämisestä toimitusvarmuuden takaamiseksi ja valvontamallin kohtuullisen tuoton oikeudenmukaisesta tasosta.

4. TEM:n taustamuistio ja keskustelu jakeluverkonhaltijoiden uusista velvoitteista

- Asiantuntijakuulemisten jälkeen keskusteltiin työ- ja elinkeinoministeriössä laaditun muistion "Jakeluverkonhaltijoiden sähkömarkkinadirektiivin mukaiset uudet velvoitteet" pohjalta. Muistio ja sen pohjalta laadittu esitys on saatavilla viraston internet sivuilta.
- Artikla 31: Taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalveluiden hankinta
 - Haasteena uusien markkinoiden muodostamisessa nähtiin, voiko artiklassa kuvatuilla palveluilla muodostua tarpeeksi likvidit markkinat kannattavuuden takaamiseksi.
 - Kantaverkkoyhtiön näkökulmasta tarvitaan helpotusta markkinoilta kasvavaan loisteho-ongelmaan. Suomessa on käynnissä uusi kehitysprojekti koskien inertia-reservin eli FRR-tuotteen lanseeraamista kaupankäyntiin lähitulevaisuudessa.
 - Käytiin keskustelua FRR-markkinoiden alueellisesta kattavuudesta ja nykyisistä kantaverkon liittymisehtovaatimuksista loistehon hallitsemiseksi.
 - Älyverkkoforum katsoi, että pimeäkäynnistyksen vastuu tulisi säilyttää kantaverkkoyhtiöllä
 - Älyverkkoforum katsoi, että regulaattori voisi selvittää, tulisiko artiklaan liittyviä markkinoita alkaa muodostamaan. Keskustelussa nähtiin haasteena markkinatietämyksen ja näkyvyyden vajaavaisuus erityisesti teknisesti spesifeiltä toimialoilta
- Artikla 32: Markkinaehtoisten joustojen käyttö verkkotoiminnassa
 - Keskusteltiin mm. regulaattorin roolista markkinapaikkojen tarpeellisuuden arvioinnissa. Lisäksi valvontamallin tulisi tarjota kannusteita käyttää joustoja verkkotoiminnassa.
 - Siirto rajoitusten hallinnassa pohdittiin sisäisen pullonkaulan määritelmää, eli tarkoitetaanko sillä verkonhallintaa vai verkkoalueen hallintaa. Keskusteltiin myös ET:n Älyverkkotyöryhmälle esittämästä näkemyksestä "Varastot ja joustopalvelut regulaatioissa" sekä markkinapaikkojen alustojen sääntelystä.
- Artikla 36 Energiavarastojen omistamisen kriteerit jakeluverkonhaltijoille
 - Keskusteltiin jakeluverkonhaltijoiden oikeuksista omistaa ja käyttää akkuja. Direktiivin lähtökohtana on se, että jakeluverkonhaltija ei voi omistaa ja ohjata akkuja jakeluverkossaan.

12.11.2019

- Puheenvuoroissa haluttiin tarkoituksenmukaista sääntelyä ja arviointiprosessia sille, voiko ja milloin verkonhaltija omistaa akkuja.
- Korostettiin myös kustannustehokasta toimintamallia ja että akkujen tulisi olla pääsääntöisesti muiden kuin verkonhaltijoiden omistuksessa.
- Lisäksi keskusteltiin, mihin integroiduksi verkkokomponentiksi luokiteltavaa energiavarastoa voidaan käyttää ottaen huomioon mahdolliset vaikutukset markkinoihin.
- Virasto lupasi esitellä CEER:n valmisteleman raportin kulutusjoustojen hankinnasta verkkotoiminnassa Älyverkkoforumin kokouksessa, kun paperi valmistuu.
- Artikla 33 Sähköautojen lautasinfrastruktuurin omistamisen kriteerit jakeluverkonhaltijoille
 - Keskustelua käytiin siitä, kuinka nykyinen palvelutarjonta on jo kattava ja kilpailukykyinen ilman, että jakeluverkonhaltijoille myönnettäisiin poikkeus latausinfrastruktuurin rakentamiseksi ja omistamiseksi. Latausinfrastruktuurin omistamisen osalta ei nähty tarvetta direktiivin poikkeukselle.
 - Lisäksi, mainintana tuli asiaan liittyvä rakennus ja energiatehokkuusdirektiivin vaatimus toteuttaa lautasinfrastruktuurin parantamista.
- Artikla 32: Verkkojen kehittämissuunnitelmat
 - Tämä aihe todettiin siinä määrin laajaksi, että sen käsittely päätettiin siirtää myöhempään kokoukseen.
- Sovittiin, että jatkossakin keskustelua käydään TEM:n valmistelemien taustamuistioiden pohjalta.

5. Älyverkkoforumin seuraava kokous

- Seuraava kokous pidetään 25.11.2019 klo 13-16 Energiavirastossa

6. Muut asiat

- Ei muita asioita

7. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen n klo 16